

Jaarstukken 2017

Vastgesteld door Algemeen Bestuur GR BEL Combinatie op 3 juli 2018

Handtekening voorzitter AB
dhr. Niels Rood

Handtekening secretaris AB
mw. Meryem Kiliç-Karaaslan

Inhoudsopgave	
1.1 Aanbieding.....	3
1.2 Financieel resultaat.....	4
1.3 Majeure ontwikkelingen.....	5
1.4 Leeswijzer	7
Jaarverslag.....	9
2.1 Programma Bedrijfsvoering	10
2.2 Programma Dienstverlening.....	11
2.3 Programma Doorontwikkeling.....	13
2.4 Programma Informatie en ICT	15
3. Paragrafen	17
3.1 Bedrijfsvoering.....	17
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	19
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	23
3.4 Financiering.....	24
3.5 Overige paragrafen.....	27
Jaarrekening	29
4.1 Overzicht van baten en lasten	30
4.2 Toelichting op de baten en lasten	31
4.2.1 Lasten.....	31
4.2.2 Baten	32
4.2.3 Overzicht van de incidentele baten en lasten	32
4.3 Balans.....	33
4.4 Waarderingsgrondslagen.....	35
4.5 Toelichting op de balans.....	38
4.5.1 Activa	38
4.5.2 Passiva.....	40
4.5.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten.....	43
4.5.4 Overzicht schatkistbankieren.....	45
4.6 Wet Normering Topinkomens	46
4.7 Bijlage investeringsprojecten.....	47
5. Controleverklaring.....	49
6. Vaststellingsbesluit	54

1.1 Aanbieding

Voor u ligt de jaarrekening 2017 van de BEL Combinatie. In 2017 laat de jaarrekening een tekort zien die, als we het afzetten tegen het totaal van inkomsten en uitgaven, procentueel mee valt. Twee ontwikkelingen liggen aan de afwijkingen ten grondslag: het akkoord dat VNG en vakbonden bereikt hebben over de CAO gemeenten en het grote aantal opleidingen, dat gehonoreerd is. Het akkoord tussen bonden en VNG is een autonome ontwikkeling die doorgevoerd dient te worden en waarvan wij op voorhand niet in konden schatten waarop men uit zou komen. Het grote aantal opleidingen is iets waar wij trots op zijn. De BEL Combinatie is een wendbare en flexibele organisatie die in staat is om de maatschappelijke opgaven voor de drie BEL gemeenten te realiseren. Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat iedereen zich blijft ontwikkelen. Het nieuwe opleiding- en ontwikkelbeleid (2017) maar ook het nieuwe HR beleid (2017) met als uitgangspunten vertrouwen en verantwoordelijkheid hebben hier in grote mate aan bijgedragen.

In 2016 en in 2017 hebben we met elkaar gesproken over het belang van tijdige informatievoorziening aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur en aan colleges en raden. Wij hebben samen met u gekozen voor een mix van formele instrumenten zoals de kadernota, begroting, zomernota en de jaarrekening en informele instrumenten, de voorlichtingsavonden voor de gemeenteraden. Vanuit de gemeenteraden hebben we gehoord dat met name de informele bijeenkomsten zeer gewaardeerd worden. Het vergroot de betrokkenheid van de raadsleden bij de organisatie en geeft de gelegenheid om inhoudelijk dieper op diverse onderwerpen in te gaan. In dit licht is er in 2017 voor gekozen om – gelijkluidend aan de gemeenten – een zomernota op te stellen in plaats van een voorjaar- & najaarnota. Wij vertrouwen erop deze positieve ontwikkeling in 2018 ook met de nieuwe raden voort te zetten.

In 2017 hebben zich ook een aantal andere ontwikkelingen voorgedaan die wij kort met u willen delen. Als gevolg van de aantrekkende arbeidsmarkt en tegelijkertijd krapte in specifieke specialistische functies (onder andere op het gebied van financiën en ICT) is het voor ons moeilijk gebleken vrijkomende functies vast in te vullen. Wij zoeken naar professionals die ons in staat blijven stellen om uw maatschappelijke opgaven te realiseren en soms zijn andere contractvormen daarvoor noodzakelijk. Tegelijkertijd hebben wij dit jaar een hoog ziekteverzuim. Collega's hebben helaas te maken gekregen met ernstige (niet werkgerelateerde) ziektes. Beide zaken hebben geresulteerd in een relatief hoog aantal externen die in 2017 werkzaam waren in onze organisatie. Zij hebben constructief en flexibel een bijdrage geleverd aan de realisatie van de doelstellingen. Andere belangrijke ontwikkelingen binnen specifieke teams worden onder majeure ontwikkelingen verder toegelicht.

2017 was ook het laatste volle jaar voor de huidige colleges. Dat was merkbaar in onze organisatie. De druk was groot om nog éven een college of raadvorstel te maken, om plannen in uitvoer te brengen en om werken op te leveren. Kortom om de resultaten uit drie collegeprogramma's tijdig te realiseren. Wij zijn er trots op dat ons dat ook daadwerkelijk gelukt is en complimenteren onze medewerkers voor het werk dat ook weer in 2017 verzet is.

1.2 Financieel resultaat

Financiën

In het Algemeen Bestuur (AB) van 24 oktober 2017 is de 2^e begrotingswijziging 2017 voorgelegd ter vaststelling. Het doel van deze wijziging was om een rekeningresultaat van nul te behalen. Alle voor- en nadelen waren in beeld en hebben elkaar opgeheven. Voorziene overschrijdingen werden gedekt uit diverse bestemmingsreserves. In oktober 2017 zag de ontwikkeling van het resultaat 2017 als volgt uit:

Verwachte resultaat 2017		
Resultaat salarissen en inhuur	-599.200	N
Resultaat kapitaallasten	313.900	V
Resultaat organisatieontwikkeling	-5.000	N
Resultaat informatie & ICT	0	V
Resultaat opleidingsbudget	-25.000	N
Resultaat overige goederen en diensten	0	N
Resultaat vrijval IKB reservering	315.300	V
Totaal verwachte resultaat 2017	0	

Het definitief resultaat van de BEL Combinatie over 2017 is daarentegen € 67.275 nadelig. Deze afwijking kan volledig worden toegerekend aan ontwikkelingen die zich hebben plaatsgevonden nadat de 2^e begrotingswijziging door het AB is vastgesteld. Het definitief resultaat 2017 is als volgt opgebouwd:

Definitief resultaat 2017		
Cao Gemeenten 2017-2019	-55.000	N
Opbouwen beheermaatschappij straatmeubilair	21.750	V
Resultaat opleidingsbudget	-28.000	N
Overige kleine verschillen	-6.025	N
Resultaat 2017	-67.275	

Cao Gemeenten 2017-2019

55.000 N

De VNG, FNV Overheid, CVN Overheid en CMHF hebben op 4 juli 2017 een principeakkoord voor de Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe cao loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Na ledenraadpleging is de Cao op 5 oktober 2017 definitief geworden. Door deze Cao stijgen de salarissen per 1 augustus 2017 met 1%. Per 1 december 2017 stijgt het IKB met 0,5%. Voor de BEL Combinatie leidt deze Cao tot een nadeel van € 55.000.

Opbouwen beheermaatschappij straatmeubilair

21.750 V

Bij de 1^e begrotingswijziging 2017 is budget van € 60.000 incidenteel opgevoerd om het straatmeubilair toe te voegen aan het databeheersysteem openbare ruimte. In het systeem wordt de kwaliteit en mutaties van de objecten op basis van onder meer inspecties onderhouden en actueel gehouden. De werkzaamheden zijn in volle gang, maar worden pas in 2018 afgerond. Daarom is overheveling van het restantkrediet noodzakelijk. De overheveling wordt administratief verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2018.

Ontwikkelen wordt nadrukkelijk gekoppeld aan opleiden. Het omgaan met de continue veranderingen in ons werk vraagt wendbaarheid en 'zelfmanagement'. In het werk zien we dan ook een verschuiving van de 'functionaris' naar de 'professional'. De functionaris is voornamelijk gericht op de inhoud en vakdeskundigheid, vervult een functie en werkt aan taken. Voor de professional vormt de inhoud en zijn vakbekwaamheid de basis, en is hij zich daarnaast actief bewust van zichzelf en zijn omgeving. Voor de professional is ontwikkelen een voorwaarde voor het creëren van meerwaarde voor de organisatie. Om deze verschuiving te ondersteunen investeren we bij de BEL én in vakopleidingen/trainingen/bijscholingen/actualiteitendagen én in het ontwikkelen op houding en gedrag door persoonlijke- en teamontwikkeling. We bouwen hiermee bewust voort op de kernwaarden van de BEL: professionaliteit, openheid, samenwerken en publiek ondernemerschap. Ook is er flink geïnvesteerd in ICT opleidingen, zodat kennis aansluit bij deze snelle ontwikkelingen. Deze positieve ontwikkelingen betekenen dat het opleidingsbudget dit jaar ruim overschreden wordt.

1.3 Majeure ontwikkelingen

2017 was een bewogen jaar voor een aantal teams en clusters. Zij kregen te maken met lastige uitdagingen op de korte en lange termijn. Hieronder worden ze kort toegelicht.

Cluster Heffen en Waarderen (Team Control en Financiën)

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur van de BEL Combinatie besloten om onderzoek te doen naar de uitbesteding van de belastingtaken. In het voorjaar van 2017 is deze keuze herbevestigd. Voor de gemeenten Laren en Blaricum zijn wij in gesprek met de gemeente Huizen om de belastingtaken uit te gaan voeren. Voor de gemeente Eemnes zijn wij hierover in gesprek met belastingsamenwerking GBLT.

Het cluster Heffen & Waarderen kreeg gedurende het jaar 2017 oplopende problemen met het uitvoeren van de belastingtaken. Door verschillende factoren daalde het niveau zorgelijk. Dit werd intern geconstateerd en de situatie werd vervolgens geïnventariseerd, zodat een Plan van Aanpak kon worden opgesteld. Het oordeel van de Waarderingskamer, de toezichthouder op belastingtaken bevestigde de interne conclusies in het najaar van 2017. De Waarderingskamer verbood de BEL Combinatie in 2018 belastingen op te leggen. Alleen bij aantoonbare verbeteringen kon dit oordeel worden bijgesteld.

In het reeds gestarte verbeteringstraject heeft de BEL Combinatie, in samenwerking met het bureau Thorbecke, de kritiek en aanbevelingen van de Waarderingskamer grote aandacht gegeven. Dankzij dit verbeteringstraject kwam de Waarderingskamer eind 2017 tot een positief oordeel: Gezien de gerealiseerde verbeteringen mocht de BEL Combinatie in 2018 wel belasting opleggen aan de inwoners van de drie gemeenten.

Cluster Vastgoed (Team Ruimtelijke Ordening/Openbare Ruimte)

In 2017 is het cluster Vastgoed en Grondzaken opnieuw georganiseerd. Dit was nodig omdat het beheer van vastgoed en grondzaken jarenlang op verschillende plekken in de organisatie was belegd. Het was daardoor voor de BEL Combinatie moeilijk om de gemeentelijke eigendommen integraal te beheren en te exploiteren. Het gaat om totaal 76 objecten en 222 gronden.

Team Buitendienst

In het vierde kwartaal heeft de Buitendienst, samen met de medewerkers, gekeken naar een passend toekomstscenario voor de buitendienst.

Om tot een toekomstbestendige buitendienst te komen, heeft Antea Group drie scenario's uitgewerkt. In afstemming met de directieraad en de portefeuillehouders zijn deze drie scenario's kwalitatief beoordeeld. Uit de uiteindelijke beoordeling met de directieraad komt naar voren dat het scenario "serviceorganisatie plus" in 2018 verder uitgewerkt wordt.

In dit scenario zal de buitendienst een snel, daadkrachtig serviceteam zijn waarbij de medewerker integraal kijkend en werkend midden in het dorp en dicht bij de burger staat. In dit scenario staat tevens de kracht van de medewerker centraal. Trefwoorden hierbij zijn vakmanschap, trots, snelheid, flexibel, ogen en oren, herkenbaar, integraal.

ICT (Team Bedrijfsondersteuning)

De ICT organisatie van de BEL Combinatie kreeg in maart 2017 te maken met een grote ransomware-aanval. De aandacht voor die nodig is voor ICT veiligheidsvraagstukken werd in één crisismoment duidelijk. In samenwerking met de IT-partner van de BEL Combinatie werd daadkrachtig opgetreden: de geïnfecteerde systemen meteen in quarantaine gebracht. Een aantal systemen moest opnieuw geïnstalleerd worden en anderen konden via een back-up worden hersteld. De systemen konden daarom binnen twee dagen stapsgewijs weer online gebracht worden.

Door deze crisistest ziet de BEL dat informatieveiligheid in de nabije toekomst hoog op de agenda zal moeten blijven staan.

1.4 Leeswijzer

U hebt kunnen lezen wat de belangrijkste ontwikkelingen in 2017 waren en welk financieel resultaat dit jaar is behaald. De Jaarstukken 2017 biedt hieropvolgend een uitgebreid overzicht aan de lezer. De Jaarstukken 2017 is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening:

Het jaarverslag is opgebouwd uit de programmaverantwoording en een aantal paragrafen.

De jaarrekening wordt gevormd door het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting. Deze onderdelen worden hieronder globaal toegelicht en in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

Jaarverslag

De programmaverantwoording gaat in op de realisatie van het programmaplan, zoals dat in de Begroting 2017 was opgenomen. De activiteiten van de BEL Combinatie zijn verdeeld over vier deelprogramma's die samen één totaalprogramma vormen. Dit zijn:

Programma Bedrijfsvoering
Programma Dienstverlening
Programma Doorontwikkeling
Programma Informatie en ICT

De indeling per deelprogramma is gelijk. Elk deelprogramma biedt inzicht in de mate waarin de voorgenomen doelstellingen zijn bereikt, de mate waarin en wijze waarop de beoogde prestaties zijn gerealiseerd.

In de paragrafen wordt aandacht besteed aan een aantal financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die door de programma's heen lopen. De volgende paragrafen, die op grond van het BBV in de jaarstukken verplicht zijn op te nemen, zijn van toepassing op de BEL Combinatie:

Bedrijfsvoering
Weerstandvermogen
Onderhoud kapitaalgoederen
Financiering

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit een balans en een overzicht van baten en lasten.

De balans toont de verhouding tussen bezittingen en schulden.

Het overzicht van baten en lasten laat zien welke inkomsten en uitgaven de BEL Combinatie in het betreffende jaar had. Beide overzichten zijn voorzien van een toelichting per onderdeel.

Jaarverslag

2.1 Programma Bedrijfsvoering

Voor een toelichting van het programma bedrijfsvoering wordt doorverwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering op pagina 10.

2.2 Programma Dienstverlening

De BEL Combinatie is primair een dienstverlenende organisatie voor de inwoners van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Contact met de inwoners van de deelnemende gemeenten is dus de kerntaak van de BEL Combinatie. Het contact verloopt in de meeste situaties via de medewerkers van het team Publiek. Aan het begin van 2017 lag er voor dit team een aantal flinke uitdagingen: De kwaliteit van de dienstverlening hoog houden en blijven verbeteren, digitale toegang voor burgers verbeteren en binnen het eigen team goede meetinstrumenten ontwikkelen om de kwaliteit beter inzichtelijk te maken. Deze uitdagingen zijn voortvarend opgepakt, ondanks personele wisselingen.

De BEL Combinatie besteedt continu aandacht aan het dagelijkse contact met de inwoners. Als een van de eerste zichtbare stappen in de dagelijkse dienstverlening, is de balie Vergunningen aan de bestaande frontoffice van het Team Publiek toegevoegd. Deze stap geeft de burgers van de drie gemeenten eenvoudiger inzage in bouwdoossiers en het Team Publiek kan de burger ook sneller antwoord geven op eenvoudige vragen over omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen. Voor inwoners die bijvoorbeeld hun huis willen aanpassen betekent dit vaak dat de gemeente hen sneller kan helpen. Het Team Vergunning & Handhaving behandelt de complexe vragen van burgers.

Deze actie is de eerste mijlpaal in een serie acties om de komende jaren onze publieke dienstverlening te blijven verbeteren. In het eerste kwartaal van 2017 werd daarvoor een uitvoerige kwalitatieve en kwantitatieve formatieanalyse uitgevoerd naar het klantcontactcentrum zoals we die vandaag kennen en het groeimodel voor de toekomst. In het najaar van 2017 heeft de BEL Combinatie de tijd genomen om het toekomstperspectief te schetsen. Zo kreeg het team Publiek een nieuwe teamleider die ook programmamanager Dienstverlening werd. Door beide functies te verenigen kan daadkrachtiger worden gestuurd op de doorontwikkeling van de dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers.

Samen met het team Publiek en stakeholders werd vanuit de bestaande 'Visie op dienstverlening 2016' een proces gestart om de verbetering van de dienstverlening concreet handen en voeten te geven. Hiervoor werden onder andere alle interne processen door onze medewerkers zelf binnen het Team Publiek tegen het licht gehouden en werden de taken kwalitatief en kwantitatief in beeld gebracht.

Hiermee is een grote stap gezet in het verder verbeteren van de interne kwaliteit en daarmee ook een verbetering van onze kwalitatieve dienstverlening. Dit heeft vervolgens in het 4^e kwartaal van 2017 geleid tot het Uitvoeringsplan Team Publiek 2017-2019 en het Uitvoeringsplan Dienstverlening 2017-2019, dat werd vastgesteld om de doorontwikkeling in 2018 en 2019 concreet vorm te geven. We zijn nu aan de slag om onze dienstverlening nog meer zichtbaar bereikbaar en beschikbaar te maken, waarbij de focus wordt gelegd om vanuit de logica van de klant onze dienstverlening in te gaan richten en continu te gaan verbeteren.

Speerpunten voor 2018 zijn: Een betere communicatie met burgers, bedrijven en instellingen en het leveren van een (nog) betere kwaliteit van dienstverlening. Dit gaan we vanaf 2018 frequent meten op basis van klanttevredenheidsonderzoeken. Hiermee gaan we aan de hand van de beleving van onze inwoners en ondernemers en instellingen onze publieke dienstverlening continue verbeteren.

Uiteraard is met het vooruitkijken de bestaande dienstverlening aan onze samenleving burgers niet uit het oog verloren. Wij monitoren continu hoe onze dienstverlening verloopt. Dankzij de inzet van onze medewerkers kunnen we met tevredenheid vaststellen dat in 2017:

- de wachttijden aan de publieksbalies ruimschoots binnen de richttijden zijn gebleven;
- inwoners tijdig bericht hebben ontvangen over een te verlopen reisdocument;
- digitaal bestelde en betaalde producten gemiddeld binnen de gestelde wachttijd van 5 werkdagen zijn geleverd;
- de telefoon in ruim 80% van de gevallen binnen de gewenste maximumtijd (< 30 seconden) is opgenomen.

Eén van de grote terugkerende uitdagingen was de organisatie voor de Tweede Kamerverkiezingen op 15 maart 2017. De organisatie vooraf en uitvoering op 15 maart is naar tevredenheid verlopen. Vanwege het terugkerende karakter van verkiezingen heeft het Team Publiek evaluaties uitgevoerd. Verbeterpunten uit de evaluaties zijn meegenomen in het voorbereidingsproces richting de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018. De ambtenaren van de BEL Combinatie organiseren deze verkiezingen in de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren.

Daarnaast werd in 2017 het burgerzakensysteem IZRM grotendeels gemigreerd naar het meer toekomstbestendige iBurgerzakensysteem. Door deze majeure operatie te hebben uitgevoerd in 2017 zullen we in 2018 weer meer nieuwe producten en diensten digitaal gaan aanbieden aan onze inwoners en bedrijven, waaronder bijvoorbeeld huwelijken en andere producten van de burgerlijke stand.

2.3 Programma Doorontwikkeling

Tweejarig programma Doorontwikkeling 2016-2017

In 2016 is het tweejarig programma Doorontwikkeling gestart met als doel de nabijheid tussen de BEL-colleges en BEL Combinatie te vergroten en de organisatie een kwaliteitsimpuls te geven en verder te ontwikkelen tot een wendbare organisatie. Belangrijke speerpunten waren: heroriëntatie op governance, de installatie van de Directieraad, het inbedden van beleidsregie en gemeente control in de BEL Combinatie, de aansturing, ontwikkeling en professionalisering van medewerkers, teams en organisatie die past bij deze tijd (onder andere middels co-creaties). In 2017 is het programma Doorontwikkeling volledig gerealiseerd en kijken we met tevredenheid naar de beweging die op gang is gebracht.

Inbedding beleidsregie en gemeente control

De inbedding van beleidsregie en gemeente control was een belangrijk speerpunt in het creëren van meer nabijheid tussen de BEL-colleges en de BEL Combinatie. Het was een beweging die voor alle betrokkenen, bestuurlijk en persoonlijk, veel impact had. We hebben daarom gekozen voor een zorgvuldige en persoonlijke aanpak. Per 1 februari is de inpassing gerealiseerd en terugkijkend op het afgelopen jaar is de overgang en inbedding goed verlopen.

Kwaliteitsimpuls aansturing

Met de installatie van de directieraad in 2016 was de logische vervolgstap te kijken naar een effectieve wijze van indeling en aansturing van de organisatie. De directieraad heeft sterk ingezet op een kwaliteitsimpuls van het leidinggevende kader. De staf- en lijnteams worden aangestuurd door teamleiders. In 2017 is deze stap voltooid met de werving en benoeming van teamleiders, deels met interne kandidaten, deels door externe werving en voor het team Vergunning en Handhaving vooralsnog met een interim teamleider. Ten behoeve van de kwaliteit van de besluitvorming is het Management Team (MT) opnieuw ingesteld, waar directieraad en teamleiders gezamenlijk organisatiebesluiten nemen. De ontwikkeling van de teamleiders heeft in 2017 vorm gekregen in een Management Development traject (MD-traject) gericht op modern en eenduidig leiderschap. Modern leiderschap biedt ruimte aan de eigen kracht en regie van medewerkers op hun professionele en persoonlijke ontwikkeling, passend bij onze eigentijdse gemeentelijke werkorganisatie.

Programmasturing

In de begroting van 2017 sprak de BEL Combinatie de ambitie uit om de eigen organisatie het komende jaar door te ontwikkelen op het gebied van Human Resource Management (HRM), ICT en Control & Financiën. Deze ambities zijn vormgegeven (en voortgezet) in de respectievelijke programma's Doorontwikkeling, Informatie en ICT en Bedrijfsvoering, inmiddels gevolgd door de programma's Dienstverlening en Omgevingswet.

Medewerkers in ontwikkeling

Het nieuwe meerjarenopleidings- en ontwikkelplan voor de medewerkers van de BEL is een belangrijk speerpunt van de Doorontwikkeling. In 2017 hebben de medewerkers van de BEL Combinatie veel gebruik gemaakt van de mogelijkheden om zichzelf verder te ontwikkelen, zowel persoonlijk als professioneel. Deze succesformule leidde zelfs tot een geaccepteerde overschrijding van het opleidingsbudget. Ook de vernieuwing van de HRM cyclus richting Het Goede Gesprek, maakt dat het actief kijken naar de eigen sterke punten en ontwikkelpunten richting geeft aan de ontwikkeling van medewerkers. In sommige gevallen leidt dit ook tot vrijwillige mobiliteit. In onze visie op de wendbare organisatie past dat we kijken naar de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Duurzame inzetbaarheid wordt bepaald door een samenspel van vakbekwaamheid, persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en loopbaanambities.

Teamontwikkeling

Naast de beweging en ontwikkeling van de medewerkers en de teamleiders, zijn wij ook trots op de ontwikkeling die de teams doormaken. Alle teams zijn in ontwikkeling. De focus, de aanpak en het momentum zijn voor elk team anders, afhankelijk van de vraagstukken. De ontwikkeling van de teams gaat onder meer over: de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving, inspelen op landelijke ontwikkelingen in het vakgebied, aansluiten op maatschappelijke ontwikkelingen, het verder digitaliseren van de producten, diensten en werkwijzen, verbetering van de onderlinge samenwerking en teamdynamiek, verbetering van de interne of externe dienstverlening.

Toekomstgericht: trainees

Vanuit de Doorontwikkeling zijn er in 2017 drie trainees gestart. Doel hiervan is nieuwe energie in de organisatie te brengen, als lokale overheid groeikansen te geven aan jonge professionals, en tegelijkertijd instroom te creëren op moeilijk in te vullen vacatures. In april is één trainee gestart om het sportbeleid van de gemeenten te bevorderen. Het belang en momentum van dit beleid werd onderstreept door de besluiten van de gemeenteraden om deel te nemen aan het JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) en de nota Sport en Bewegen 2018-2030 vast te stellen. Bij het team Control & Financiën zijn in september twee trainees aangetrokken in de functie van junior Adviseur en junior Afdelingscontroller. Begin 2018 wordt het team Ruimtelijke Ordening en Openbare Ruimte versterkt met een junior medewerker verkeer & vervoer.

Programma Doorontwikkeling wordt Programma Organisatieontwikkeling

Het programma Doorontwikkeling is in 2017 afgerond en gerealiseerd. De investering in medewerkers, teams, leidinggevenden en organisatie wordt vanaf 2018 verder aangejaagd vanuit het programma Organisatieontwikkeling.

2.4 Programma Informatie en ICT

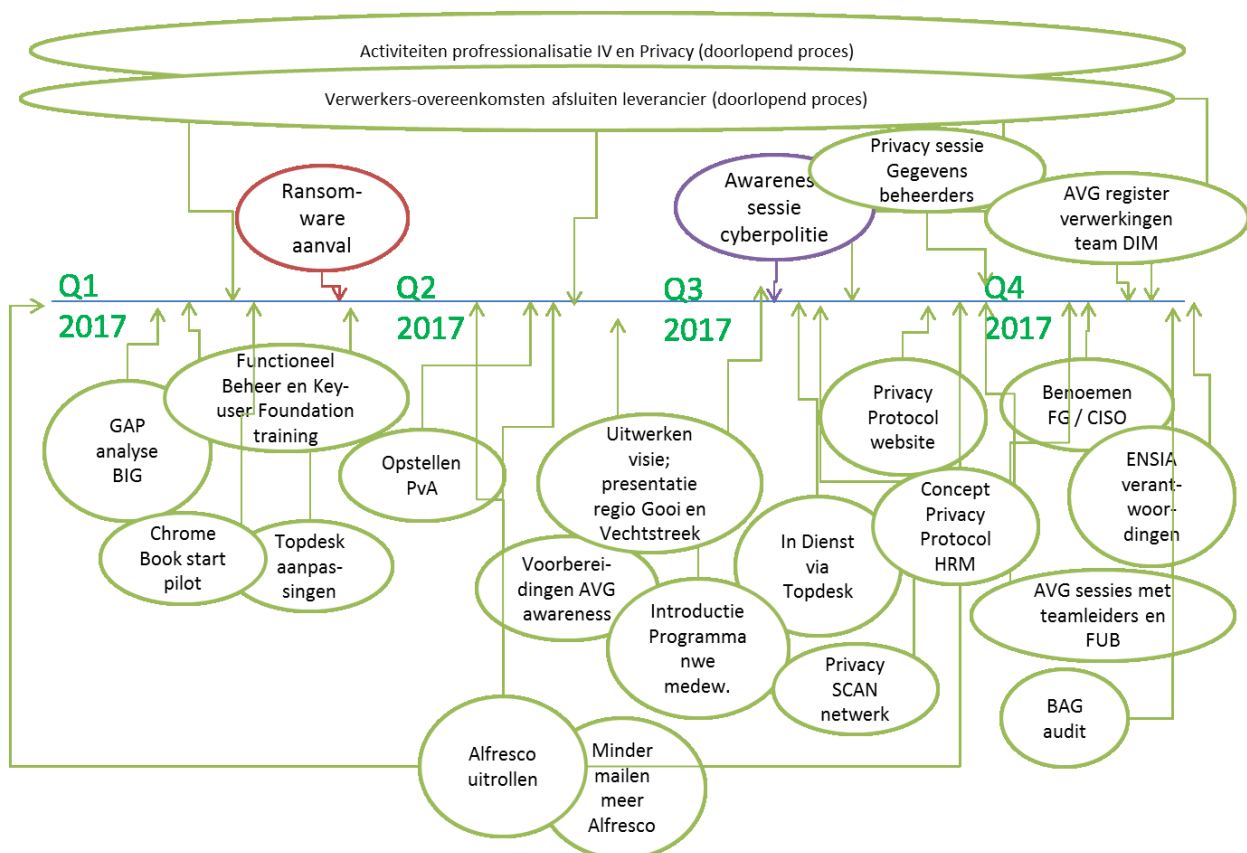
Sinds het begin van het programma Informatie en ICT zijn verschillende routes bewandeld om op onze gewenste stip op de horizon te komen. Dit is onderdeel van het programma, zodat er snel kan worden geanticipeerd op nieuwe ontwikkelingen en regelgeving. We hebben in 2016 een flinke basis gelegd waarop we verder konden bouwen. Deze basis was voor een deel gericht op de meer infrastructurele en technische lagen. Bij de teams Publiek, het cluster Gegevensbeheer en het team Control & Financiën werd een aantal applicaties samengevoegd en uitgefaseerd. Dit was kostenefficiënter doordat drie, of soms vier, administratiesystemen samengevoegd werden naar één applicatie.

Tegelijk werd eind 2015 het begin gemaakt in het outsourcen van het beheer en onderhoud van de ICT systemen aan externe partners. Voor de BEL Combinatie zijn de leveranciers Xiphos en Pink Roccade de belangrijkste partners en aanspreekpunten voor alle ICT vragen. Zij communiceren met de verschillende partijen die deelsystemen voor de BEL Combinatie leveren en/of onderhouden. Xiphos levert ook personeel voor de ICT ondersteuning op locatie ('het Servicepunt'). Zo houdt de BEL Combinatie goede en duidelijke communicatielijnen. Hierdoor is het beheer op een kwalitatief hoger niveau gebracht.

In 2017 zijn de ICT ontwikkelingen doorgezet. Anders dan het vorige jaar zijn deze ontwikkelingen meer zichtbaar voor de organisatie en de burgers. We noemen op hoofdlijnen de belangrijkste onderwerpen.

Informatieveiligheid en privacy (AVG)

In februari 2017 is de "GAP" analyse voor de BIG (baseline Informatieveiligheid gemeenten) uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld om verschillende onderwerpen te verbeteren. De belangrijkste gerealiseerde mijlpalen worden in het volgende schema getoond.

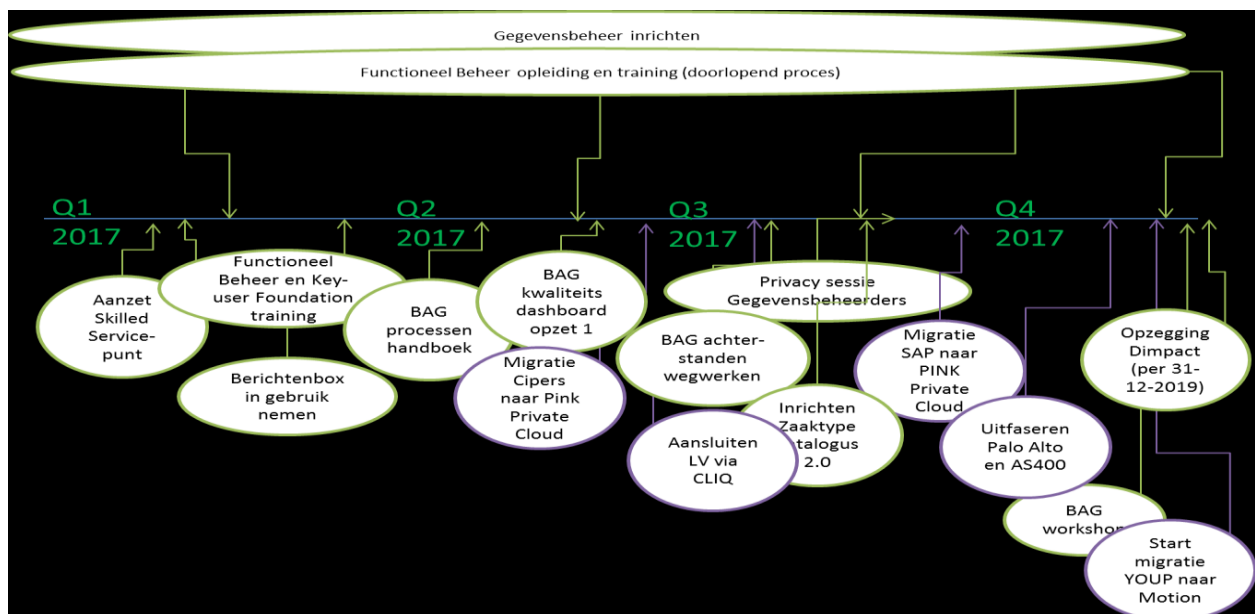

Beheer

Het beheer is van groot belang voor een goede inrichting van informatiemanagement en ICT. In 2017 hebben we verschillende beheer-onderwerpen op een hoger plan gebracht. Zo zijn alle PINK applicaties gemigreerd naar de Pink Private Cloud omgeving. Hierdoor realiseren we een professioneel beheer op alle Pink applicaties. Door de overstap is aantal beheersystemen verminderd. We hebben ons servicepunt in 2017 ingericht met skilled medewerkers, waardoor er meer kennis van zaken is om vragen, incidenten en wensen sneller en beter op te lossen.

Functioneel beheerders hebben hun BSL-beheertraining gevolgd en afgesloten met een formeel examen. Er is een basis gelegd voor het team Gegevensbeheer, waarbij het BAG- en BGT beheer op een hoger plan is gebracht. Beheerders in de organisatie zijn op verschillende manieren meegenomen in de gevolgen van de nieuwe privacywet de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Deze wet stelt nieuwe eisen aan de bescherming en het beheer van privacygevoelige informatie. De BEL Combinatie wil een voorloper zijn in deze implementatie, die ook van medewerkers een nieuwe werkwijze vraagt. In het kader van de AVG is het team Digitalisering en Informatie Management (DIM) gestart met de inrichting van het AVG verwerkingsregister.

De belangrijkste mijlpalen voor beheer worden in het volgende schema getoond.

Dienstverlening (e-dienst)

Voor het digitaliseringstraject van het programma Informatie en ICT wordt een digitale infrastructuur ingericht conform de landelijke richtlijnen van GEMMA (GEMEentelijke Model Architectuur.) In dit kader zijn verschillende nieuwe e-diensten ontwikkeld.

We benoemen een aantal ontwikkelingen:

Voor Burgerzaken zijn nieuwe applicaties ingericht, waarmee de burgers 24/7 aanvragen kunnen doen, die daarna zo ver als wettelijk is toegestaan digitaal afgehandeld worden. De implementatie van de I Burgerzaken apps krijgt in 2018 verdere uitbreiding.

Eind 2017 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om binnen de komende maanden de digitaliseringsomslag voor het team Vergunning & Handhaving te realiseren. De implementatie zal in de eerste drie maanden van 2018 ingericht worden

Voor gemeente Laren kunnen commissie- en raadsvergaderingen per agendapunt worden beluisterd en per 1 januari worden deze vergaderingen live gestreamd.

3. Paragrafen

3.1 Bedrijfsvoering

Vanuit het programma Bedrijfsvoering is afgelopen jaar gericht op ICT, inkoop en de teams Planning & Control en HRM. De paragraaf Bedrijfsvoering richt zich op Planning & Control en HRM. De ontwikkelingen bij ICT en HRM zijn in de programma's Informatie en ICT en Doorontwikkeling beschreven.

3.1.1 Inkoop

In 2017 heeft de BEL Combinatie extra aandacht besteed aan de inkoopprocedures. De inkoop- en aanbestedingsrichtlijnen worden ook voor GR's steeds verder aangescherpt. De BEL heeft dit onderkend en bij de 1^e begrotingswijziging 2017 extra personeelsinzet voor inkoop gerealiseerd. Het inkoopbeleid van de G&V is geactualiseerd naar de Wet op Aanbesteding 2016 en door de BEL en de gemeenten geaccordeerd.

Op het gebied van externe inhuur zijn bij controle afwijkingen op het inkoopbeleid geconstateerd. In vervolge op deze constatering heeft de BEL Combinatie maatregelen getroffen om dit probleem in 2018 te voorkomen. Door bepaalde contracten nog in 2017 te verlengen, voorkomt de BEL onrechtmatigheden in 2018. Tegelijkertijd is het proces rondom (langdurige) inhuur van personeel herzien en verbeterd. Voor vacatures in de functieschaal 10 en hoger is in 2017 besloten een Dynamisch Aankoop Systeem te gaan gebruiken. Dit is aanbesteed en heeft Flextender als nieuwe contractpartner opgeleverd. Flextender voldoet aan de (Europese) aanbestedingsregels en dit voorkomt onrechtmatigheden in de inhuurprocessen in volgende jaren. Voor de functieschalen onder schaal 10 wordt via mantelovereenkomsten samengewerkt met vaste uitzendbureaus.

Er is vanuit inkoop veel met partners uit de regio samengewerkt om aanbestedingen kwalitatief goed te doen en schaalvoordelen te behalen op de totale investering. Investeren in dergelijke allianties krijgt ook in 2018 prioriteit.

3.1.2 HRM

Opleiding en ontwikkeling

De BEL Combinatie heeft de ambitie een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. Daarom is in 2017 sterk gericht op loopbaanontwikkeling. Eén van de voorbeelden van vaardigheidsontwikkeling was de cursus "Helder en Strategisch Schrijven". De cursus gaf de beleidsmedewerkers van de BEL goede handvatten om beleidsstukken doelgerichter en beter leesbaar te schrijven. De cursus was opgestart na signalen van de raden. In overleg met de griffies zijn nieuwe formats voor college- en raadsvoorstellen ingevoerd. Deze formats begeleiden ambtenaren beter in het proces een goed leesbaar en krachtig voorstel te schrijven.

Inhuur extern personeel

De BEL Combinatie is een wendbare en flexibele organisatie die in kan spelen op de opgaven die zich aandienen. Om de maatschappelijke opgaven voor onze drie gemeenten te kunnen realiseren zoeken wij naar personeel dat bij de opgaven past. De wijze waarop wij contracteren past ook bij de opgaven waar we voor staan. Wanneer structurele vacatures ontstaan, zoekt de BEL Combinatie eerst altijd naar vast personeel. Door de Ahri-procedure is de toekomst van de gemeenten Blaricum en Laren onzeker. Dit heeft een remmende werking op de aantallen kandidaten bij wervingsprocedures. Tegelijk kan de markt op bepaalde expertisegebieden niet altijd die kwaliteit leveren die nodig is om de maatschappelijke opgaven te realiseren. Om de dienstverlening van de BEL Combinatie te continueren wordt in die gevallen gebruik gemaakt van extern personeel.

Eind 2017 was de personeelsbezetting 152,08 fte. De bezetting van medewerkers in loondienst is ten opzichte van vorig jaar stabiel gebleven (2016: 149,9 fte). De toegestane formatie van de BEL Combinatie is echter 184,84 fte. Dit betekent dat de GR ruim 32 fte aan vacatures heeft. Dit is een toename van 12 fte ten opzichte van vorig jaar.

Dit betekent in de cijfers van 2017 wel een grotere financiële druk op de salarislasten van de GR. Dit risico is onderkend in de risicoanalyse.

Mobiliteit

De investering in de organisatie, in teams en in medewerkers heeft zichtbaar geleid tot meer beweging en mobiliteit, zowel intern als extern. Tegelijk betekent mobiliteit soms (tijdelijk) verlies van kennis en ervaring. In totaal was er in 2017 een uitstroom van 16,04 fte en een instroom van 11,11 fte.

Verzuim

De BEL Combinatie ziet het als werkgeversplicht werknemers een gezonde werkomgeving te bieden. Het verzuimpercentage is echter redelijk hoog, zeker in landelijke vergelijkingen. Het verzuimpercentage over 2017 is 7,02%. Dit is nagenoeg gelijk aan het verzuim in 2016. De verklaring zit vooral in langdurig verzuim met medische oorzaak, waarbij de organisatie weinig tot geen invloed heeft op verloop en duur. In 2017 is blijvend aandacht besteed aan verzuimbegeleiding en het terugdringen van kortdurend verzuim. Dit gebeurde onder andere door middel van het voeren van structureel overleg tussen leidinggevenden, directie, HRM en de arbodienst.

Onderhoud functieboek

In 2017 is het onderhoudsproces functieboek, afgerond. In de eerste helft van 2018 wordt er opnieuw een onderhoudsrunde functieboek gestart. Dit is nodig omdat de personeelsorganisatie van de BEL Combinatie in beweging blijft. De functies worden opnieuw bekeken, gewaardeerd en ingedeeld.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf staat de vraag centraal in hoeverre de BEL Combinatie in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de bedrijfsvoering of dienstverlening. Aan de hand van het weerstandsvermogen, geschatte risico's en andere financiële kengetallen wordt de financiële positie van de BEL Combinatie uiteengezet en toegelicht.

Ratio weerstandsvermogen BEL

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten op te kunnen vangen. Als blijkt dat deze tegenvallers niet gedekt kunnen worden binnen de gehele begroting is de bedrijfsvoeringsorganisatie aangewezen tussen het weerstandsvermogen en de risico's die niet op een andere wijze zijn ondervangen. Om het weerstandsvermogen in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd als uitkomst van de onderstaande berekening:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Door het Rijk is geen algemene norm vastgesteld waar een gemeenschappelijke regeling (GR) aan moet voldoen. Een ratio hoger dan 1,0 betekent dat de BEL Combinatie over genoeg weerstandsvermogen beschikt om de financiële effecten van geschatte risico's op te vangen.

Ratio weerstandsvermogen		
Algemene reserve	€	265.080
Bestemmingsreserves	€	415.615
Gerealiseerd resultaat	€	-67.275
Beschikbare weerstandscapaciteit	€	613.420
Benodigde weerstandscapaciteit	€	350.000
Ratio		1,75

Kaders weerstandsvermogen

Om de BEL Combinatie ruimte in de bedrijfsvoering te geven en tegelijk eventuele risico's af te dekken heeft Het Dagelijks Bestuur van de BEL Combinatie in december 2015 de notitie Omvang Weerstandsvermogen vastgesteld. In de notitie is bepaald dat voor de hoogte van het weerstandsvermogen een ondergrens van 2% van de omzet geldt. De BEL Combinatie kan in uitzonderlijke gevallen aanspraak maken op het weerstandsvermogen van de gemeenten, maar in beginsel is de BEL Combinatie eerst aansprakelijk voor tekorten in de exploitatie. Dit kan alleen wanneer het weerstandsvermogen van de BEL Combinatie niet toereikend blijkt. In geval van positieve rekeningresultaten van de BEL Combinatie mag dit aangevuld worden tot een maximum van 5% van de omzet. De ratio weerstandsvermogen is op dit moment voldoende. Het is in verhouding tot de notitie Weerstandsvermogen laag te noemen. Immers, de tweeprocentnorm van de omzet vraagt een minimale reserve van € 337.000. Met een beschikbare weerstandscapaciteit van € 613.420 bevindt het weerstandsvermogen zich binnen de vereiste marges.

Kaders risico-inventarisatie

De risico's voor een gemeente bestaan uit onbenutte belastingcapaciteit, financiële tegenvallers en risico's in de bedrijfsvoering of incidenten die van buitenaf de organisatie beïnvloeden. (Denk hierbij aan stormschade, de kosten voor het optreden bij een noodsituatie.)

Bij een gemeenschappelijke regeling (GR) als de BEL Combinatie is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit. De BEL Combinatie heft wel belastingen uit naam van de deelnemende gemeenten. Daarmee liggen de risico's van onbenutte belastingcapaciteit ook bij de gemeenten.

Risicoanalyse

De veronderstelde risico's worden bepaald aan de hand van het model dat is vastgelegd in de "Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Blaricum, Eemnes, Laren en BEL Combinatie."

Bij de inventarisatie van de risico's zijn 2 risico's geïdentificeerd waarbij een inschatting is gemaakt van de mate van de kans dat het daadwerkelijk op zal gaan treden. Hieronder worden alle risico's met een geschat financieel effect van € 20.000 of meer genoemd en toegelicht die tot het moment van aanbieden van de jaarrekening bekend zijn.

Het financieel effect is berekend door de kans (en het bijbehorende percentage) te vermenigvuldigen met het ingeschatte financiële gevolg. Voorbeeld: Een risico in de klasse 3 met financieel gevolg 3 zou een financieel effect betekenen van $50\% * €100.000 = 0,5 * € 100.000 = €50.000$.

Kans		Financieel gevolg	
Klasse	Kwantiteit	Klasse	Geldgevolg
1	10%	1	€ 2.000
2	30%	2	€ 20.000
3	50%	3	€ 100.000
4	70%	4	€ 180.000
5	90%	5	€ 1.000.000

Hierbij is onderscheid gemaakt in structurele financiële gevolgen en incidentele financiële gevolgen. Indien noodzakelijk kan van dit model worden afgeweken voor zover en indien een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 900.000 overstijgt (90% van €1.000.000). Dit wordt bij het benoemde risico aangegeven. Echter gezien de risico's benoemd, evenals de te verwachten omvang van deze risico's afgezet tegen de omvang van de BEL begroting, is niet waarschijnlijk dat een dergelijk risico zich kan voordoen.

Risico	Omschrijving Risico	Risico Score	Financieel effect	
			Incidenteel	Structureel
Wet Arhi-procedure	De kans op gedwongen uittreden is verhoogd ten opzichte van 2016 door de Arhi procedure van de provincie Noord-Holland.	5 * 5	PM	
	Dit toekomstperspectief maakt het vinden van vast personeel lastiger. Daardoor is inhuur vaker nodig.	5 * 5	350.000	
Totaal risico's			€ 350.000	€ -

Toelichting risico Arhi-procedure/uittreden deelnemers BEL Combinatie

De deelnemende gemeenten kunnen op basis van artikel 29 van de GR BEL Combinatie overgaan tot uittreden. Dit risico is zeer laag door ingebouwde bestuurlijke mechanismen. Daarnaast is het politiek-bestuurlijke klimaat binnen de drie deelnemende gemeenten gericht op continuerende samenwerking. Het financiële effect van een uittreding blijft voor de BEL Combinatie nagenoeg risiceloos.

Het risico is in 2017 echter verhoogd, gezien het besluit van de provincie Noord-Holland om een Arhi-procedure op te starten. (Arhi = wet algemene regels herindelingen, waarin onder andere de te nemen stappen en verantwoordelijkheden met betrekking tot de voorbereiding van en besluitvorming over gemeentelijke herindelingen staan opgenomen) Deze niet-vrijblijvende procedure stuurt op een fusie van de gemeenten Blaricum en Laren met Huizen per 1 januari 2021. Dit kan uiteindelijk leiden tot een (gedwongen) ontbinding van de BEL Combinatie.

Toelichting risico Onderbezetting door krapte op de arbeidsmarkt

In de tabel is eenmaal van het model afgeweken om het financiële risico van de onderbezetting door krapte op de arbeidsmarkt beter te kwantificeren. De uitkomst van het model gaf een te hoog financieel gevolg. Daarom is het risico geschat op € 350.000, hoofdzakelijk door hogere arbeidskosten van extern personeel.

Financiële kengetallen

In het onderstaande overzicht zijn de wettelijk verplichte kengetallen gepresenteerd.

Kengetallen	Realisatie 2017	Realisatie 2016
Netto schuldquote	96,76%	84,67%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	96,67%	84,67%
Solvabiliteitsratio	3,20%	9,05%
Structurele exploitatieruimte	-6,69%	0,82%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de BEL Combinatie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage is, des te gezonder is de schuldenverhouding. Ten opzichte van vorig jaar is de schuldquote van de BEL Combinatie gestegen. Dit betekent daling in de financiële stabiliteit.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de BEL Combinatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het gerealiseerde percentage van 3,20% is lager dan de ratio in 2016. Aangezien de deelnemende gemeenten garant staan voor de BEL Combinatie zegt het getal echter weinig over het feitelijk in staat zijn om verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met het gerealiseerde percentage van -6.69% wordt een daling ten opzichte van 2016 gerealiseerd.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat op grond van de BBV in ieder geval de volgende kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Voor de BEL Combinatie is alleen het onderdeel “gebouwen” van toepassing.
De overige onderdelen worden opgenomen in de afzonderlijke gemeentelijke jaarrekeningen.

In 2009 is het BEL kantoor in Eemnes in gebruik genomen, waarvan zowel de BEL Combinatie als de gemeente Eemnes voor een deel eigenaar is. De gemeente Eemnes is eigenaar van de bestuursvleugel Eemnes. De BEL Combinatie is ook eigenaar van het pand van de Buitendienst (Gemeentewerf) en de Wijkpost Bijvanck.

Voor alle drie panden zijn in 2016 de meerjarenonderhoudsprogramma's geactualiseerd, in 2017 zijn deze vertaald naar een meerjarenraming.

In 2016 is een investeringskrediet ad € 368.000 beschikbaar gesteld om noodzakelijke aanpassingen aan het BEL kantoor te kunnen verrichten. Begin 2017 is met een resultaatsbestemming 2016 € 345.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen ten behoeve van het wegwerken van achterstallig onderhoud en het oplossen van diverse problemen met de klimaatbeheersing in het BEL kantoor. De uitvoering van deze kredieten is deels ter hand genomen.

Ten aanzien van Legionella-preventie zijn risico-inventarisaties uitgevoerd en beheersplannen opgesteld. Deze zullen in 2018 uitgevoerd gaan worden.

3.4 Financiering

In het treasurystatuut staat beschreven hoe de BEL Combinatie met beleggingen en leningen omgaat.

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- het beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's
- het aantrekken van gelden tegen zo laag mogelijke kosten en aanvaardbare condities
- het optimaliseren van het renteresultaat.

Financieringsbehoefte

In 2017 zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De tijdelijke financieringsbehoefte die er soms is, wordt ingevuld door middel van rekening courant en/of kasgeldleningen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft tot doel de renterisico's op kortlopende (opgenomen) geldleningen te beperken. Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven, welk bedrag een gemeente mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. Voor de BEL Combinatie is die € 1,5 miljoen euro. Indien deze kasgeldlimiet structureel wordt overschreden dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld.

Voor de BEL Combinatie is dit risico eigenlijk niet aanwezig, omdat de meeste uitgaven vrijwel direct via de verrekening van de uren worden gedekt. Op balansdatum 31-12-2017 was er geen sprake van een overschrijding van de netto vlottende schuld.

Kasgeldlimiet 2017	Bedragen x € 1.000				
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	jaar
Vlottende schuld	2079	1353	1021	1021	1368
Vlottende middelen	660	452	583	583	570
Per saldo	1419	900	438	438	799
Kasgeldlimiet	1454	1454	1454	1454	1454
Ruimte (+) Overschrijding (-)	36	554	1016	1016	655

Renterisiconorm

Om ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen te beperken wordt door het ministerie ook jaarlijks een renterisiconorm aangegeven. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal (circa € 3,4 miljoen). Dit is het maximale bedrag van de totale vaste schuld (minus verstrekte leningen) waarvan de rente herzien mag worden in het lopende jaar.

De uitkomst hiervan mag niet overschreden worden, zodat er een spreiding van de opgenomen leningen en daarmee de renterisico's ontstaan. Door de financieringsstructuur via de uren, hoeft er nauwelijks geld te worden geleend. De enige grote lening is de lening voor de nieuwbouw. De renterisiconorm is in 2017 dan ook niet overschreden. Op de volgende pagina is het bijbehorende overzicht te zien.

Renterisiconorm 2017		
		2017
(1a)	Renteherziening op vaste schuld o/g	0
(1b)	Renteherziening op vaste schuld u/g	0
(2)	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0
(3a)	Nieuw aangetrokken vaste schuld	0
(3b)	Nieuw uitgezette lange leningen	0
(4)	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	0
(5)	Betaalde aflossingen	975
(6)	Herfinanciering (laagste van 4 en 5, minimaal 0)	0
(7)	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	0
(8)	Renterisiconorm, 20% van begrotingstotaal:	3.422
(9a)	Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	3.422
(9b)	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	0

Risicobeheer beleggingen

De BEL Combinatie heeft geen beleggingen. In principe zouden er nauwelijks overtollige liquiditeiten moeten zijn, omdat alle kosten vergoed worden door de gemeenten.

Slechts indien de investeringen of uitgaven achterlopen bij de planning kan er tijdelijk geld beschikbaar zijn. Het is niet de bedoeling om dit te gaan beleggen, hooguit wordt het kortstondig op een depositorekening geplaatst.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille is per 31 december 2017 als volgt opgebouwd:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar							
	Hoofdsom	Restbedrag 1-1-2017	Aflossing	Restbedrag 31-12-17	Laatste aflossings jaar	Rente percentage	Betaalde rente
BNG 40.103044	17.000.000	13.600.000	425.000	13.175.000	2048	4,755%	611.706
BNG 40.103047	2.500.000	500.000	250.000	250.000	2018	4,180%	13.063
BNG 40.104398	3.000.000	900.000	300.000	600.000	2019	3,830%	34.470
Totaal	22.500.000	15.000.000	975.000	14.025.000			659.239

Wet Houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet HOF)

De huisbankier van de BEL Combinatie is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

De BNG voldoet aan de wet HOF, de kredietbeoordelingen van die drie belangrijkste mondiale (Amerikaanse) kredietbeoordelaars zijn hieronder vermeld:

AAA Standard & Poor's - Rating Report December 2017

Aaa Moody's - Credit Opinion 21 December 2017

AA+ Fitch - Rating Report September 2017

3.5 Overige paragrafen

De overige, door de Commissie BBV verplichte, paragrafen zijn voor de BEL Combinatie niet van toepassing. Hieronder worden de redenen kort toegelicht:

Lokale Heffingen

Sinds 1 januari 2008 zijn de taken voor het opleggen van de lokale heffingen gemandateerd aan de BEL Combinatie. Verantwoording en verwerking van deze baten vindt rechtstreeks plaats in de administratie van de betreffende BEL gemeente.

Verbonden partijen

Er is geen sprake van partijen waarmee de BEL Combinatie zich privaat- of publiekrechtelijk verbonden heeft én waar de BEL Combinatie een bestuurlijk én een financieel belang in heeft.

Grondbeleid

Sinds 1 januari 2008 zijn de taken op het gebied van het grondbeleid van de gemeenten gemandateerd aan de BEL Combinatie. Verantwoording van de hieraan gerelateerde baten en lasten vindt rechtstreeks plaats in de jaarrekening van de betreffende gemeente.

Jaarrekening

4.1 Overzicht van baten en lasten

(+) = nadelig; (-) = voordelig

Categorie	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Afwijking
Lasten				
1.1 Salarissen en sociale lasten	10.665.553	11.918.790	10.375.686	-1.543.104
2.1 Belastingen	36.500	36.500	37.252	752
3.2 Duurzame goederen	17.500	17.500	21.034	3.534
3.3 Pachten	11.000	11.000	10.635	-365
3.5.1 Ingeleend personeel	637.000	637.000	3.127.141	2.490.141
3.8 Overige goederen en diensten	3.671.386	4.258.926	4.142.095	-116.831
5.1 Rente	-	881.562	659.239	-222.323
7.2 Mutaties voorzieningen	69.000	-	-	-
7.3 Afschrijvingen	1.190.474	1.190.474	1.098.893	-91.581
7.4 Toegerekende rente	881.562	-	-	-
Totaal lasten	17.179.975	18.951.752	19.471.974	520.222
Baten				
3.2 Duurzame goederen	-	-	-12.172	-12.172
3.5.2 Uitgeleend personeel	-23.000	-23.000	-270.505	-247.505
3.8 Overige goederen en diensten	-246.213	-96.213	-228.952	-132.739
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	-16.565.552	-17.722.284	-17.777.650	-55.366
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	-	-	-3.770	-3.770
5.1 Rente	-	-	-1.394	-1.394
Totaal baten	-16.834.765	-17.841.497	-18.294.444	-452.947
7.1 Mutaties reserves	-345.210	-1.110.255	-1.110.255	-
Saldo voor bestemming	-	-	67.275	67.275

4.2 Toelichting op de baten en lasten

Het resultaat van de BEL Combinatie bestaat uit het saldo van de lasten en de baten.
Het uiteindelijke resultaat 2017 is:

(+) = nadelig; (-) = voordelig

Opbouw resultaat BEL Combinatie 2017	
Totaal lasten 2017	19.471.974
Totaal baten 2017	-18.294.444
Gerealiseerd saldo	1.177.530
Mutaties reserves	-1.110.255
Gerealiseerd resultaat 2017	€ 67.275

Het negatieve resultaat van € 67.275 is toe te rekenen aan ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden nadat de 2^e begrotingswijziging 2017 op 24 oktober werd vastgesteld door het AB.

4.2.1 Lasten

In deze toelichting worden de belangrijkste verschillen op de staat van baten en lasten toegelicht. Alle verschillen van significantie (hoger dan €10.000) worden toegelicht. De afwijkingen worden per categorie verklaard. Achter het resultaat staat een V of N om aan te geven of het om een voordelig of nadelig resultaat gaat.

Resultaat op salarissen en sociale lasten -1.543.104 V

De lasten op de post salarissen is in 2017 fors lager dan de begroting. Dit komt doordat de begroting gebaseerd is de formatie van de BEL Combinatie. Per 31 december 2017 heeft de BEL Combinatie ruim 32 vacatures. Dit voordeel wordt ingezet ter dekking van de kosten van ingehuurd personeel die op deze vacatures worden ingehuurd.

Resultaat op ingeleend personeel 2.490.141 N

Vanwege de bovengenoemde redenen huurt de BEL Combinatie externe medewerkers in op de vacatureruimte. Daarnaast worden externe medewerkers ingehuurd voor specifieke werkzaamheden van een BEL-gemeente (meerwerk). Deze meerkosten worden niet gedekt uit de vacatureruimte, maar worden één-op-één doorbelast aan de desbetreffende gemeente.

Resultaat op overige goederen en diensten -116.831 V

Het resultaat wordt positief beïnvloed door een vrijval van het IKB van € 315.000. Het opleidingsbudget kende een overschrijding van € 53.000 omdat de BEL Combinatie in 2017 stevig heeft geïnvesteerd in de opleiding van medewerkers. De inhuur op projectbasis valt ook onder dit resultaat en kende een nadeel.

Resultaat op rente -222.323 V

In 2016 heeft het AB ingestemd met het aanpassen van de afschrijvingssystematiek van lineaire naar annuïtair. Het toepassen van een annuïtaire afschrijvingsmethode mag ook van de commissie BBV, mits het rentepercentage niet nul is. Door het toepassen van de annuïtaire afschrijvingsmethode daalde de totale jaarlijkse kapitaallasten. Ter bevordering van een ideaal

complex zijn de begrote kapitaallasten niet structureel afgeraamd. De incidentele vrijval van de kapitaallasten wordt jaarlijks verantwoord in de jaarrekening. De incidentele vrijval 2017 bedraagt ruim € 0,2 mln.

Resultaat op afschrijvingen -91.581 V

De afschrijvingen waren lager dan begroot doordat aankoop van materieel is uitgesteld naar 2018. Ook zijn diverse projecten nog niet tot uitvoering gekomen of later dan verwacht afgerond. Tenslotte was de restwaarde van het BEL Kantoor en de Gemeentewerf niet opgevoerd. Dit is in 2017 gecorrigeerd en leidt tot lagere afschrijvingslasten.

4.2.2 Baten

Resultaat op duurzame goederen -12.172 V

Het positieve resultaat wordt veroorzaakt door de incidentele baten uit verkopen van auto's en machines.

Resultaat op uitgeleend personeel -247.505 V

De gemeenten hebben voor specifieke doeleinden in 2017 via de BEL Combinatie extra personeel ingehuurd. De BEL Combinatie belast deze kosten door. Dit veroorzaakt het positieve resultaat op deze categorie.

Resultaat op overige goederen en diensten -132.739 V

In 2017 heeft de BEL Combinatie kosten gemaakt die specifiek voor de BEL gemeenten waren bedoeld. Binnen de BEL Combinatie waren deze kosten niet geraamd. Ook de doorbelasting van deze kosten aan de BEL gemeenten waren niet geraamd. De verantwoording van deze doorbelaste kosten zijn op deze post verantwoord. Daarnaast is de doorbelasting van de servicekosten aan de gemeente Eemnes op deze post ook verantwoord. Een groot deel van de hogere baten zijn het gevolg van de doorbelasting van de hogere servicekosten aan de gemeente Eemnes.

Resultaat op inkomensoverdrachten – gemeenten -55.366 V

Gedurende het jaar is extra inzet van Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) gevraagd door de gemeenten Blaricum en Eemnes. De doorbelastingen leveren extra baten. (De lasten zijn verantwoord onder ingeleend personeel.)

4.2.3 Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten

In 2017 heeft de jaarlijkse doorbelasting van de servicekosten voor het BEL Kantoor aan de gemeente Eemnes plaatsgevonden. Eveneens zijn er correcties op de servicekosten 2016 en 2015 in rekening gebracht. Dit zorgde voor € 45.884 incidentele baten.

4.3 Balans

ACTIVA	2017	2016
Vaste activa		
Materiële vaste activa • Investerings met een economisch nut	18.262.160 18.262.160	18.474.700 18.474.700
Financiële vaste activa • Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal vaste activa	18.262.160	18.474.700
Vlottende activa		
Voorraden • Gereed product en handelsgoederen	8.049	8.049
Uitzettingen met een rentetypische looptijd kleiner dan 1 jaar • Vorderingen op openbare lichamen • Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar • Overige vorderingen • Overige uitzettingen	441.932 389.879 - 52.054 -	599.860 586.838 6.826 6.196 -
Liquide middelen • Kas- Banksaldi	19.816	249.949
Overlopende activa • Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde facturen die ten laste van de volgende begrotingsjaren	435.749	466.655
Totaal vlottende activa	905.547	1.316.464
Totaal activa	19.167.707	19.791.164
Verliescompensatie Vennootschapsbelasting	-	-

PASSIVA	2017	2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	613.421	1.790.952
• Algemene reserve	265.081	334.920
• Bestemmingsreserve	415.615	870.986
• Gerealiseerd resultaat	-67.275	585.046
Voorzieningen	-	-
• Voorzieningen	-	-
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	14.025.000	15.000.000
Onderhandse leningen van:		
• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.025.000	15.000.000
Totaal vaste passiva	14.638.421	16.790.952
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd kleiner dan 1 jaar	2.754.464	1.815.115
• Banksaldi	2.138.767	744.370
• Overige schulden	615.697	1.070.746
Overlopende passiva	1.774.822	1.185.097
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen,	1.709.665	1.185.097
• Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren.	2.154	
• Ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	63.003	-
Totaal vlottende passiva	4.529.286	3.000.212
Totaal passiva	19.167.707	19.791.164
Garantstellingen	-	-

4.4 Waarderingsgrondslagen

De BEL Combinatie is een gemeenschappelijke regeling. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is van kracht.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit van de organisatie. Het stelsel van waarderingsgrondslagen is ten opzichte van de jaarrekening 2016 ongewijzigd gebleven.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de directie en/of bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Investerings

Voor nieuwe investeringen wordt het tijdstip van afschrijving bepaald door de datum van ingebruikname, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen. Rentetoerekening aan de investeringen vindt plaats op basis van de boekwaarde per 1 januari; de rekenrente is 4% conform begroting 2017, tenzij hier bij besluit van Algemeen Bestuur van wordt afgeweken (projectfinanciering).

Vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid bij verordening 212. De afschrijving van activa start bij de ingebruikname van het desbetreffende goed, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari.

Materiële vaste activa

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. Het activeren en afschrijven van vastgoed vindt plaats op basis van de componentenbenadering.

Bij de vaste activa BEL Kantoor en Gemeentewerf worden restwaarden van 20% van de WOZ waarde per peiljaar 2014 gehanteerd.

Flottende activa

De vorderingen en liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Voor zover gelden nodig zijn voor een specifiek doel zijn deze opgenomen in een bestemmingsreserve. De algemene reserve vormt het financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van financiële risico's en onvoorziene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoken op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Schulden met een looptijd van korter dan een jaar maken deel uit van de flottende passiva.

Herrubricering Balans 2016 naar 2017

In 2017 is de administratie opnieuw ingericht. Bij deze richting is gekozen voor een andere rubricering dan in 2016 werd gehanteerd. Ter bevordering van de vergelijkbaarheid van de cijfers is ook de rubricering in 2016 aangepast. Dit heeft geen effect op de omvang van het eigen vermogen of het resultaat in enig boekjaar.

Overzicht van baten en lasten

De opgenomen bedragen in de exploitatierekening van 2017 hebben betrekking op het boekjaar 2017, ongeacht in welk jaar de betaling heeft plaatsgevonden. De bedragen zijn opgenomen tegen de nominale waarde en conform de voorschriften van de BBV.

Baten

De baten worden gevormd door de van de gemeenten ontvangen bijdragen, de doorberekende loonkosten voor uitgeleend personeel en overige baten. Waardering van de baten geschiedt tegen nominale waarde.

Salarissen

Onder de lonen en salarissen worden de loon- en salariskosten van het ambtelijk personeel verantwoord. Onder loon- en salariskosten wordt verstaan het brutobedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen c.q. salarissen, vermeerderd met het uitbetaalde vakantiegeld- en eindejaar rechten.

Sociale lasten en pensioenpremies

De sociale lasten betreffen de ter zake van de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, evenals het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. Eveneens worden de aan het boekjaar toe te rekenen ziekengelden, WAO-uitkeringen e.d. hieronder tot uitdrukking gebracht.

Overige kosten

De kosten voor belastingen, duurzame goederen, pachten en overige goederen en diensten zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rentekosten

Het rentepercentage is bepaald aan de hand van rente van de betaalde rente op de langlopende leningen. De rentekosten worden berekend op basis van historische kosten.

4.5 Toelichting op de balans

4.5.1 Activa

Vaste activa

De BEL Combinatie heeft alleen investeringen met economisch nut en geen investeringen met maatschappelijk nut. De materiële vaste activa zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Vaste Activa BEL Combinatie						
					31-12-2016	31-12-2017
A	Gronden en terreinen				1.973.329	1.973.329
B	Bedrijfsgebouwen				13.412.317	13.638.693
C	Vervoermiddelen				738.514	636.489
D	Machines, apparaten en installaties				211.496	260.349
E	Overige materiële activa				2.139.044	1.753.299
Totaal					€ 18.474.700	€ 18.262.160

Het verloop van de vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Verloop Vaste Activa						
	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings 2017	Afschrijvingen 2017	Desinvesteringen 2017	Duurzame waarde- verminderingen 2017	Boekwaarde 31-12-2017
A	1.973.329					1.973.329
B	13.412.317	348.327	121.950			13.638.694
C	738.514	0	102.025			636.489
D	211.496	57.106	8.253			260.349
E	2.139.044	490.187	832.969	33.695	9.268	1.753.299
Totaal	€ 18.474.700	€ 895.620	€ 1.065.197	€ 33.695	€ 9.268	€ 18.262.160

Toelichting op de cijferanalyse ten opzichte van 2016:

- A Gronden en terreinen: geen mutaties.
- B Bedrijfsgebouwen: er is fors geïnvesteerd in de verbetering van de gebouwen:
 - a. Aanpassingen CV installatie (€ 50.000)
 - b. Onderhoud aan kozijnen, ramen en deuren (€ 50.000)
 - c. Dakbedekking van het BEL kantoor (€ 80.000)
 - d. Verbetering van afwatering binnentuin (112.500)
 - e. Klimaataanpassingen in het BEL kantoor (vervolg op 2016: € 27.000 extra)
 - f. Herbestrating entree/parkeerplaats (vervolg op 2016: € 7.600 extra)
 - g. Maaiveld rond gebouw was te hoog (€ 13.000)
 - h. Verbetering van waterafvoer (€ 3.700)
- C Vervoermiddelen: aanschaf vervoermiddelen door de buitendienst.
- D Machines, apparaten en installaties: De buitendienst heeft geïnvesteerd in winteropbouw op auto's. De grootste investering werd in 2017 gedaan in zonnepanelen op het BEL kantoor (31.300)

- E Overige materiële vaste activa: bijna alle investeringen zijn ICT gerelateerd. Het gaat om de digitalisering van de dienstverlening, de basisregistraties en investeringen in software en hardware op het gebied van belastingen en financiën.

Bijdragen derden aan investeringen

Er is geen sprake van enige bijdragen van derden die de vaste activa beïnvloeden.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Het saldo van de uitzettingen korter dan één jaar bedroeg ad € 441.932 per 31 december 2017. De uitzettingen bestaan voor het overgrote deel uit vorderingen op de BEL-gemeenten. Deze vorderingen zijn goed inbaar en voor het overgrote deel in januari 2018 vereffend. Het hoge saldo is ontstaan door een aantal rekeningen van de BEL aan de gemeenten in december, die niet betaald waren voor 31 december. Het saldo van de overige vorderingen en de aard van de debiteuren geeft geen aanleiding om een voorziening 'dubieuze debiteuren' te vormen.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen van de BEL Combinatie ad € 19.816 heeft voornamelijk betrekking op het saldo van de bankrekeningen van de BEL Combinatie. Onderdeel van dit saldo is tevens een klein bedrag in de kassen van de gemeentewerf en de BEL Kas.

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa is op 31 december 2017 opgebouwd uit de volgende posten:

Overlopende activa 2017	
	31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	234.606
Vooruitbetaalde bedragen ICT gerelateerd	63.378
Nog te ontvangen bedragen	33.129
Voorbelasting BTW	46.465
Tussenrekening Commissie Bezwaarschriften	11.985
Tussenrekeningen Burgerzaken	12.206
Overige overlopende activa	19.216
Waarborgsommen	14.765
Totaal	€ 435.749

Zoals te zien in de tabel vormen vooruitbetaalde bedragen het grootste deel van de overlopende activa. Vooral softwarelicenties en ICT consultants worden vooruitbetaald.

4.5.2 Passiva

Vaste passiva

Het eigen vermogen van de BEL Combinatie wordt gevormd door het saldo van de reserves en het gerealiseerde resultaat. Het resultaat volgt uit het overzicht van baten en lasten. In de GR regeling van de BEL is afgesproken dat een batig saldo tot een bepaald niveau mag worden toegevoegd aan de reserves. De voorwaarden zijn uitgelegd in het hoofdstuk Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Algemene Reserve

De algemene reserve vormt het financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's en onvoorziene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de algemene reserve is gedurende het boekjaar als volgt:

Eigen vermogen	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoeging reserves	Onttrekking Reserves	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	334.919	121.558	191.397	265.080
Totaal Algemene reserve	€ 334.919	€ 121.558	€ 191.397	€ 265.080

In het boekjaar is eenmalig een bedrag toegevoegd aan de reserve na aanleiding van het vaststellingsbesluit bij de jaarstukken 2016. Daar is besloten een gedeelte van het batig rekeningresultaat toe te voegen aan de Algemene reserve. De volledig begrote onttrekking van € 191.397 is het saldo van twee onttrekkingen:

1. Als incidentele dekking van formatievoorstellen in de 1^e begrotingswijziging BEL is € 121.558 uit de Algemene reserve onttrokken;
2. Reeds in de begroting 2017 was besloten € 69.839 te onttrekken ter dekking van incidentele schommelingen in de exploitatie.

Bestemmingsreserves

De BEL kent een viertal bestemmingsreserves. Het verloop en de ontwikkeling van de reserves is als volgt:

Eigen vermogen	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoeging reserves	Onttrekking Reserves	Boekwaarde 31-12-2017
Reserve Kapitaallasten	470.986		275.371	195.615
Reserve ICT	400.000		200.000	200.000
Reserve Doorontwikkeling	-	118.487	118.487	-
Reserve Onderhoud gebouwen	-	345.000	325.000	20.000
Totaal Bestemmingsreserves	€ 870.986	€ 463.487	€ 918.858	€ 415.615

De reserves ICT en Kapitaallasten kenden enkel onttrekkingen in 2017:

1. In de begroting 2017 is ter dekking van kapitaallasten voor het informatieplan besloten tot een maximale onttrekking van € 275.371. Deze heeft volledig plaatsgevonden.
2. Bij de 2^e begrotingswijziging 2017 is besloten om € 200.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor het beleidsplan Informatie en ICT in 2017. Deze onttrekking in volledig gerealiseerd.

De toevoegingen aan de reserves Doorontwikkeling en Onderhoud gebouwen waren op basis van het vaststellingsbesluit eind 2016. Het batig saldo 2016 werd ingezet om deze bestemmingsreserves te vullen. Beide onttrekkingen later in het jaar 2017 vonden plaats op basis van besluitvorming uit de 2^e begrotingswijziging 2017:

1. De organisatiekosten ten behoeve van de uitvoering van de sterkte zwakte analyse en projectbegeleiding worden met deze onttrekking uit de reserve Doorontwikkeling gedekt.
2. Kosten voor vervanging van divers materieel en groot onderhoud aan het BEL kantoor en de Gemeentewerf worden door de onttrekking van € 325.000 gedekt. Een specificatie van de werkzaamheden is te vinden in de 2^e begrotingswijziging 2017.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd gelijk of langer dan 1 jaar

De vaste schulden bestaan uit drie leningen die zijn verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten.

Het verloop van de drie leningen is in 2017 als volgt:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar							
	Hoofdsom	Restbedrag 1-1-2017	Aflossing	Restbedrag 31-12-17	Laatste aflossings jaar	Rente percentage	Betaalde rente
BNG 40.103044	17.000.000	13.600.000	425.000	13.175.000	2048	4,755%	611.706
BNG 40.103047	2.500.000	500.000	250.000	250.000	2018	4,180%	13.063
BNG 40.104398	3.000.000	900.000	300.000	600.000	2019	3,830%	34.470
Totaal	22.500.000	15.000.000	975.000	14.025.000			659.239

Overige schulden

De netto vlottende schulden ad € 2.754.464 bestaan uit privaatrechtelijke crediteuren (€ 615.697) en een rekeningcourant schuld aan BNG. Het saldo van de rekeningcourant was op 31 december 2017 € 2.138.767 negatief.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn baten die in 2017 als baten zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2018 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaat overlopende passiva uit lasten die in 2017 als lasten zijn geboekt, maar die pas in 2018 of later daadwerkelijk tot een betaling zullen leiden.

Overlopende Passiva	
31-12-2017	
Nog te betalen bedragen	1.022.309
Vooruitontvangen bedragen	250
Af te dragen BTW	674.201
Reeds betaald Burgerzaken	12.905
Rekenkamercommissie	63.003
Overig	2.154
Totaal	€ 1.774.822

De overlopende passiva van de Rekenkamercommissie verdient toelichting. De Rekenkamercommissie doet onafhankelijk onderzoek. Om dit te waarborgen beschikt de commissie over een eigen financiële huishouding inclusief begroting en jaarrekening. De BEL Combinatie verzorgt de financiële administratie van de Rekenkamercommissie. Vanwege een ander tijdspad in het jaarrekeningproces zijn nog niet alle kosten en baten voor 2017 daadwerkelijk afgerekend. Jaarlijks kan het bedrag verschillen door reservevorming van de commissie.

4.5.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Bij de BEL Combinatie zijn de nodige langdurige contracten afgesloten, hieronder een opsomming van de belangrijkste overeenkomsten (financieel), die niet uit het balansoverzicht:

- Schoonmaakovereenkomst met Tomin groep loopt tot eind 2017 door stilzwijgende verlenging. De jaarlijkse verplichting is € 75.000 voor schoonmaken kantoor. Voorlopig moet rekening gehouden worden met een jaarbedrag van circa € 90.000. De verwachting is dat medio 2018 een nieuw contract met Tomin is gesloten op basis van investering bij dochter SBS.
- Het contract met Sherpa voor het verzorgen van de kantine en het schoonmaken van de koffieapparaten wordt jaarlijks verlengd na evaluatie. De contractwaarde per jaar bedraagt € 37.000.
- Er is een nieuw contract gebouwenbeheer. Waarde is € 87.000 plus € 30.000 per jaar voor preventief en planmatig onderhoud inclusief 100 keer correctief onderhoud. Overigens zijn hiermee niet alle kosten vastgoed onderhoud vastgelegd. Delen lopen via individuele afspraken. jaarlijkse kosten E&W contract ca € 110.000, exclusief storingen plus € 30.000; totaal € 140.000. Debet aan de verhoging zijn meer panden in onderhoud, kosten stijgingen en de gevolgen van de nulmeting.
- De frankering van de post wordt sinds 2013 door Van Straaten afgewikkeld. De jaarlijkse kosten zijn ca. € 45.000. Dit betreft een jaarcontract, waarbij sprake is van jaarlijkse evaluatie. De afgenomen waarde zal wel minder worden omdat er steeds minder correspondentie per post wordt verstuurd.
- Daarnaast is er een aantal contracten waarvan de waarde € 30.000 of minder bedraagt, zoals voor huur koffieautomaten (€ 4.000 per jaar, loopt af in 2018)
- Leasecontracten voor wagenpark (€ 36.000 per jaar, loopt af in 2020),
- Dienstverlening arbodienst (€ 25.000 per jaar, jaarlijkse evaluatie)
- Inhuur beveiliging (€ 25.000 per jaar, jaarlijkse evaluatie).
- In 2015 zijn nieuwe contracten met de huidige gasleverancier afgesloten en hiermee is een kostenbesparing van 20% gemoeid. Het contract eindigt eind 2018.
- Januari 2016 is er een nieuwe aanbesteding voor de elektra gegund. Hiermee realiseren we een kostenbesparing van 20%.
- Informatie en ICT (deel)contracten per jaar
 - Pink Roccade Heffen en Waarderen € 75.000
 - Pink Roccade I-burgerzaken via Dimpact € 65.000
 - Pink Roccade Gegevenslogistiek € 90.000
 - Pink Roccade BAG- Kadaster (zit deel beheer in) € 30.000
 - Pink Roccade Berichtenbox € 15.000
 - Pink Roccade Innen – Middelven € 55.000
 - Pink Roccade SAP € 70.000
 - Dimpact e suite zaaksysteem € 95.000
 - Dimpact Lidmaatschap € 16.000
 - Dimpact GVOP lidmaatschap € 8.000
 - Dimpact My Lex zoeken en vinden € 13.000
 - Dimpact auditeringen DigiD € 6.000
 - Centric Pims en EHRM Youpp € 60.000
- Beheer ICT (deel)contracten per jaar
 - Pink Roccade I Cloud I Objecten € 12.500
 - Pink Roccade Makelaar samenwerking € 20.000
 - Xiphos/Fencer Beheeromgeving en DDG € 264.000
 - Xiphos/Fencer Cloud Via Interconnect; hierin zitten ook groot deel van de Microsoft-licenties ca. € 50.000. Totaalverplichting à € 252.000

- IBM Leasing IBM AS400: deze kan later vervallen wanneer we volledig overgaan op cloud i Pink i.p.v. beheer DDG € 30.000
 - Dimpack e suite Hosting = Beheer € 35.000
- Datalijnen telefonie: Contract met KPN voor € 90.000 per jaar.
Dit betreft contracten met een relatief geringe financiële omvang.
- Huur printers/kopieermachines; hiervoor zijn diverse contracten afgesloten per machine. De jaarlijkse verplichting bedraagt ca. € 80.000. Contract loopt vijf jaar, met ingang van 2012. Het contract voor de printers wordt opnieuw aanbesteed. De jaarlasten zullen naar verwachting licht stijgen doordat er meer printers worden gehuurd.
- De BEL Combinatie heeft voor de mobiele telefoniediensten een contract met Vodafone. Het contract met Vodafone liep tot en met januari 2016. In 2017 heeft de BEL meegedaan aan de landelijke KING aanbesteding en besloten het contract met Reitsma/Vodafone te verlengen. Het contract kost gemiddeld € 5.500 per maand.
- Eind 2017 zijn meerjarige contracten afgesloten met 28 verschillende externen voor een totale contractwaarde van € 6.881.184.

4.5.4 Overzicht schatkistbankieren

De rekening-courantverhouding met het Rijk betreft het saldo van de verplicht aan te houden bankrekening bij het Rijk (Ministerie van Financiën) op grond van het schatkistbankieren. Dit is ingegaan vanaf december 2013. In het kader van schatkistbankieren is het verplicht een overzicht op te nemen, waarin per kwartaal blijkt wat de benutting van de drempelbedragen is. Voor de BEL Combinatie is dit € 250.000 (1).

Uit onderstaand overzicht blijkt dat het verloop van de liquiditeiten in 2017 een wisselend beeld laat zien, waarbij blijkt dat het drempelbedrag in het eerste en derde kwartaal is overschreden (2). Dit wordt veroorzaakt doordat het saldo op de betaalrekening van de BEL-combinatie fors fluctueert, in het bijzonder in het kader van verrekeningen met de gemeenten en de salariskosten. Het sturen op een banksaldo dat niet uitkomt boven de € 250.000 is complicerend omdat de bedragen van betalingen en ontvangsten vaak hoger zijn.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
BELcombinatie		Verslagjaar		2017	
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	44	15	85	10
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	206	235	165	240
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar		2017	
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.109			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.109			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	3.991	1.362	7.796	909
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	44	15	85	10

4.6 Wet Normering Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op BEL Combinatie. Het voor BEL Combinatie toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000,-. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

De BEL Combinatie heeft in het boekjaar 2017 geen leidinggevende topfunctionarissen in dienst, omdat zij in dienst zijn van de BEL gemeenten en daarmee komen de bezoldigingen ten laste van de BEL gemeenten. Derhalve is overzicht 1d, topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder, van toepassing.

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
G. Kolhorn	Directeur
E. Ruizeveld de Winter	Directeur
M. Kilic - Karaaslan	Directeur

4.7 Bijlage investeringsprojecten

Af te sluiten investeringen bij jaarrekening 2017

Bij het jaarwerk worden de investeringen gecontroleerd. Wanneer de werkzaamheden zijn afgerond wordt de betreffende investering afgesloten. De begrotingswijziging die nodig is om de onderschrijdingen à € 49.231 te corrigeren wordt in het vaststellingsbesluit vastgelegd. In deze onderschrijding is rekening gehouden met een saldotransport van positieve restantkredieten op ICT investeringen. De verschillende orders van ICT worden als één totaalinvestering gezien. Bij het afsluiten heeft de totaalinvestering een restantkrediet van € 37.734. Om effectief gebruik te maken van de schaars beschikbaar gestelde middelen wordt dit restantkrediet overgebracht naar een nieuwe investering in 2018.

Interne order	Omschrijving	Raming	Besteed t/m 2016	Besteed 2017	Begrotings wijziging	Restant krediet
	Algemene investeringen					
74000070	Aanpassen waterafvoer dak	31.000	13.400	3.772	-13.828	0
74000071	Verbeteren afwatering binnentuin	133.500	0	112.492	-21.008	0
74000072	Maaiveld 20 cm te hoog	25.500	0	13.201	-12.299	0
74000075	Diverse klimaat aanpassingen	47.000	20.000	27.048	48	0
74000076	Dak ontluchting	15.000	0	0	-15.000	0
74000107	Zonnepanelen BEL kantoor	185.000	158.211	31.288	4.499	0
74000122	Vervangen dakbedekking 2017	73.000	0	81.416	8.416	0
74000125	Toyota Dyna VH-298-F winteropbouw	7.307	0	7.307	0	0
74000129	Ford Transit	18.570	0	18.511	-59	0
	Saldo algemene investeringen	535.877	191.611	295.035	-49.231	0
	ICT investeringen					
74000079	Antw4 Projectman en Verst ext samenw	115.000	92.674	23.500	1.174	0
74000080	BGT+	398.507	394.140	1.315	-3.052	0
74000084	Impl Centre GEO Magazijn en Viewer	50.000	44.224	0	-5.776	0
74000087	BAG de Baas	100.000	92.209	12.336	4.545	0
74000090	Inktvraat aktes	15.000	170	18.958	4.128	0
74000092 en 74000114	Burgerzaken	170.000	55.622	114.131	-247	0
74000093	Digiboard	10.000	0	10.099	99	0
74000099	Netwerk- en datacommunicatie 2016	0	0	0	0	0
74000102	Samenvoegen belastingen (ICT)	115.000	99.340	16.345	685	0
74000104	Samenvoegen financiën (ICT)	50.000	50.000	1.700	1.700	0
74000106	Conversie Civision Innen	35.000	150	34.800	-50	0
74000108	Migratie SAP	50.000	0	55.578	5.578	0
74000109 t/m 74000113	Serie ICT investeringen 2017	177.782	0	131.265	-46.518	0
	Saldo ICT investeringen	1.286.289	828.529	420.027	-37.734	0
	Saldo ICT investeringen boeken naar investering 7400138 Basisregistraties (investering 2018)				37.734	
	Totaal af te sluiten investeringen	1.822.166	1.020.140	715.062	-49.231	0

Overzicht lopende investeringen per 31 december 2017

De BEL kent de volgende lopende investeringen:

Interne order	Omschrijving	Raming	Besteed t/m 2016	Besteed 2017	Begrotings wijziging	Restant krediet
74000073	Herbestrating entree/parkeerplaats	30.400	17.865	1.900		10.635
74000074	Brandmeld installatie	29.900	0	0		29.900
74000081	Beveiligingsplan ICT	20.000	17.588	1.700		713
74000083	BAG WOZ def fase 2	30.000	19.005	5.860		5.135
74000085	Migratie websites jaarschijf 2015	50.000	26.953	18.554		4.493
74000088	WABO SquitXO fase 2	20.000	6.338	0		13.663
74000101	eHRM 2016	65.000	32.770	18.386		13.844
74000103	Kofax	50.000	40.488	15.590		-6.078
74000123	Aanpassingen en herkeuring CV ketel	55.000	0	50.751		4.249
74000125	Achterst.onderhoud kozijnen,ramen,deuren	113.000	0	52.047		60.954
74000126	Aanpassing LBK	50.000	0	0		50.000
74000127	Levensboom:overkapping bedr.wagens verv.	25.000	0	0		25.000
74000128	Gem.werf infra & schakelmat. NEN3140 ins	17.000	0	0		17.000
74000138	(Saldotransport van ICT investeringen 2017) naar Basisregistraties				37.734	37.734
Totaal lopende investeringen 31-12-17		555.300	161.006	164.787	37.734	267.241

5. Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het Algemeen Bestuur van: de gemeenschappelijke regeling BEL Combinatie.

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons afkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling BEL Combinatie te Eemnes gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling BEL Combinatie op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf "De basis voor ons afkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid", in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de eigen verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van 13 maart 2018, als gevolg van het niet-naleven van de Aanbestedingswet.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2017.
2. de balans per 31 december 2017.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons afkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid

In de jaarrekening zijn lasten opgenomen waaraan, gezien de omvang, een verplichte Europese aanbestedingsprocedure ten grondslag dient te liggen. Ons onderzoek heeft uitgewezen dat niet in alle gevallen de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn nageleefd. Hierdoor is sprake van onrechtmatige lasten voor een bedrag van in totaal € 8,7 miljoen voor de inhuur van diensten. Voorts zijn in de jaarrekening bestedingen op kredieten opgenomen welke niet zijn geautoriseerd door het Algemeen Bestuur. Hierdoor is sprake van onrechtmatige lasten voor een bedrag van in totaal € 185.000 wegens niet geautoriseerde bestedingen.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling BEL Combinatie, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons afkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 194.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Overeenkomstig de door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling vastgestelde rapporteringstolerantie rapporteren wij geconstateerde afwijkingen die deze grens overschrijden, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening, en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben, op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de relevante vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met het BBV. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader van 13 maart 2018.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Groningen, 5 april 2018
Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
was getekend: drs. E. Vriesen RA

6. Vaststellingsbesluit

Het Algemeen Bestuur van de BEL Combinatie

B E S L U I T :

- I. De jaarrekening en het jaarverslag 2017 vast te stellen met een nadelig resultaat van € 67.275;
- II. Het nadelig resultaat ten laste te brengen van de Algemene reserve;
- III. De algemene investeringen in het overzicht “af te sluiten kredieten” af te sluiten met een onderschrijving van € 49.231;
- IV. De ICT-investeringen in het overzicht “af te sluiten kredieten” af te sluiten én een nieuwe ICT-investering “Basisregistraties” beschikbaar te stellen ad € 37.734 uit de niet-bestede kredietruimte van de ICT-investeringen;
- V. Kennis te nemen van de controleverklaring en het verslag van bevindingen behorend bij de jaarrekening 2017.

Dhr. N. Rood
voorzitter

Mw. M. Kiliç-Karaaslan
secretaris

Vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de BEL Combinatie op 3 juli 2018.